

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права

Кафедра історії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ПРАКТИКА ПЕДАГОГІЧНА II

Рівень вищої освіти	Перший рівень
Спеціальність: освітня програма	014 Середня освіта: Середня освіта (Історія)

Затверджено рішенням Ради з якості ННП

Голова Ради з якості ННП
Стогова Ольга Володимирівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Зякун Алла Іванівна

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Середня освіта (Історія)	Керівник РПГ (гарант програми) Гончаренко Анатолій Володимирович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра історії	Завідувач кафедри Дегтярьов Сергій Іванович

СИЛАБУС

1. Загальна інформація про освітній компонент

Повна назва	Практика педагогічна II
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра історії
Розробник(и)	Зякун Алла Іванівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість	один семестр
Обсяг	Обсяг становить 15 кред. ЄКТС, 450 год. Для денної форми навчання 450 год. становить самостійна робота.
Мова підготовки	Українська

2. Місце освітнього компонента в освітній програмі

Статус	Обов'язковий освітній компонент для освітньої програми "Середня освіта (Історія)"
Передумови	Історія України, Історія Стародавнього Світу, Історія Середніх віків, Історія Нової та Новітньої доби, Основи педагогічної майстерності, ІК "Методика виховної роботи в закладах освіти, педагогічна культура та професійна толерантність вчителя", Цифрові технології в освіті, Інтегрований курс "Громадянська освіта та методика її навчання", Методика навчання історії та суспільно-гуманітарних дисциплін
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета освітнього компонента

Метою педагогічної практики є закріплення теоретичних знань з курсу навчальної дисципліни «Методика навчання історії та суспільно-гуманітарних дисциплін», поглиблення методико-теоретичних знань з викладання навчальних предметів історичного та суспільно-гуманітарного циклу в галузі середньої освіти, формування вміннь та навичок практичної роботи в школі вчителя предметника.

4. Зміст освітнього компонента

Завдання практики: 1) формування педагогічних навичок та психологічної готовності до роботи в закладах середньої освіти; 2) застосування теоретичних знань у реальному

педагогічному процесі, використання їх для розв'язування конкретних навчальних і виховних завдань; 3) оволодіння сучасними методами й формами педагогічної діяльності, інноваційними технологіями навчання; 4) формування вміння складати психолого-педагогічну характеристику на учня або клас;

5. Очікувані результати навчання

Після успішного проходження здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Застосовувати різні методи та прийоми ведення навчально-виховної роботи. Готувати та проводити уроки різних типів державною мовою.
PH2	Складати календарно-тематичний план та план-конспект уроку. Працювати з науково-методичною літературою. Застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі
PH3	Оцінювати навчальні досягнення учнів. Враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів

6. Роль освітнього компонента у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує освітній компонент:

Для спеціальності 014 Середня освіта:

ПР1	Знати та дотримуватися вимог Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.
ПР5	Використовувати мовні засоби для пояснення учням навчального матеріалу, постановки проблемних питань, відповідати на запитання; застосовувати мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу.
ПР15	Використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі та для професійного розвитку, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.
ПР17	Використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання в освітньому процесі.
ПР27	Знати умови надання домедичної допомоги відповідно до законодавства, розпізнавати зовнішні ознаки погіршення самопочуття людини.
ПР39	Розуміти основи сталого розвитку та вміти застосовувати їх у своїй професійній діяльності та суспільному житті.
ПР41	Виявляти системне мислення, встановлювати взаємозв'язки між історичними процесами на локальному, європейському, глобальному рівнях у контексті відповідних епох.
ПР42	Висвітлювати історичний процес об'єктивно на основі різноманітних джерел, трактувань; виважено представляти контроверсійні та суперечливі теми; виявляти стійкість до маніпуляції суспільною свідомістю навколо історичних подій та їх інтерпретацій; розуміти соціальні наслідки зловживання історією.

ПР43	Аналізувати загальні й специфічні риси розвитку історії України та всесвітньої історії, характеризувати різноманіття культур і національних спільнот; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських, європейських і національних цінностей
ПР44	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПР45	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПР48	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
ПР49	Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
ПР50	Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПР51	Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та педагогіки.

7. Роль освітнього компонента у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує освітній компонент:

Для спеціальності 014 Середня освіта:

ПК1	ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ПК2	ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
ПК3	ЗК7. Здатність працювати в команді.
ПК4	ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ПК5	ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ПК6	ЗК12. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.
ПК7	ЗК17. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.
ПК8	ЗК19. Здатність реалізовувати стратегії сталого розвитку в професійній та суспільній діяльності
ПК9	ФК1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.
ПК10	ФК2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.
ПК11	ФК3. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ПК12	ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.
ПК13	ФК5. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів.
ПК14	ФК6. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.
ПК15	ФК11. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.
ПК16	ФК12. Здатність використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання.
ПК17	ФК13. Здатність враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.
ПК18	ФК14. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.
ПК19	ФК16. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.
ПК20	ФК23. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.
ПК21	ФК24. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя

8. Види навчальної діяльності

НД1	Виконання практичних завдань
НД2	Виконання індивідуальних завдань

9. Методи викладання, навчання

Освітній компонент передбачає навчання через:

МН1	Практикоорієнтоване навчання
-----	------------------------------

Педагогічна практика збагачує знання здобувачів, формує не тільки історика – теоретика, а й учителя-практика. Спрямована як на практичне знайомство з викладацькою діяльністю, так й на вдосконалення риторичної майстерності, оволодіння жанром професійної мови та іншими формами наукового спілкування, що значно збільшує комунікативний потенціал особистості, формує її професійні компетенції. Самостійному навчанню сприяє складання індивідуального плану та ведення щоденника практики, що дозволить сформувати професійні навички та вміння для вирішення конкретних навчальних та наукових задач. Під час підготовки до звіту, за результатами педагогічної практики, здобувачі розвиватимуть навички самостійного навчання, критичного аналізу, а також удосконалюватимуть дослідницькі вміння. Дана практика дозволяє підвищити загальноосвітній рівень, що є актуальним в сучасних умовах професійної компетентності істориків.

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Оцінювання здійснюється за такою шкалою:

Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та настанови викладача, що керує практикою.	Ознайомлення з методичним забезпеченням, а також функціонуванням навчально-методичних структур шкільного закладу. Опрацювати діючі програми, шкільні підручники та посібники для учнів.	атестаційний тиждень	консультації керівника практики
МФО2 Обговорення та взаємооцінювання виконаних завдань практики.	Установити зв'язок між теоретичними знаннями з історії, педагогіки, психології та методики із освітньою практикою.	через 2 тижні по закінченні практики	консультації керівника практики
МФО3 Консультавання та настанови щодо написання звіту, формування презентації.	Здійснювати спостереження, аналізуючи уроки та поведінку школярів. Проводити рефлексію відвідуваних занять. Проводити рефлексію власних проведених уроків.	протягом проходження практики	консультації керівника практики

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Виконання практичного індивідуального завдання.	Підготовка та проведення уроків. Розробка план-конспектів уроків. Складання психолого-педагогічної характеристики на учня або клас.	протягом проходження практики	консультація керівника практики

МСО2 Оцінювання змістовних аспектів звіту з практики відповідно до програми практики (індивідуального педагогічного щоденника практики здобувача).	Протягом проходження практики здобувач вчиться встановлювати зв'язок між теоретичними знаннями з історії, педагогіки, психології та методики із освітньою практикою. Здійснює психолого-педагогічні спостереження, аналізуючи уроки та поведінку школярів заповнюючи щоденник практики.	Атестаційний тиждень	за розкладом
МСО3 Захист результатів звіту проходження практики.	Здійснюється у вигляді презентації та їх обговорень.	Атестаційний тиждень	за розкладом

Здобувач вищої освіти має можливість отримати максимальні бали відповідно до видів завдань за таким переліком:

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перекладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		100 балів	
МСО1. Виконання практичного індивідуального завдання.		40	
		40	Так
МСО2. Оцінювання змістовних аспектів звіту з практики відповідно до програми практики (індивідуального педагогічного щоденника практики здобувача).		40	
		40	Ні
МСО3. Захист результатів звіту проходження практики.		20	
		20	Ні

Здобувач не допускається до захисту практики, якщо не представив звіту з практики, або не виконав в обсязі 50 % практичного індивідуального завдання.

11. Ресурсне забезпечення

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Навчальні та методичні матеріали бази практики.
ЗН2	Інформаційні ресурси освітніх сайтів

Засоби навчання забезпечуються базами практики.

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Методичні вказівки до проходження та підготовки звіту з практики педагогічної ІІ / укладач А. І. Зякун. Суми : Сумський державний університет, 2025. – 45 с.
Допоміжна література	
1	Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: навчальний посіб.для студ. вищ.педагог закл. Тернопіль, 2015. 168 с.
2	Теорія та методика навчання історії: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів. / П.І. Горохівський (авт.. і упорядник). Умань: ПП Жовтий О. 2015. 308 с.
3	Мирошниченко В. О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності (для спеціальності – Історія). Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури». 2019. 296 с.- URL: http://www.twirpx.com/file/1682396/
4	Пометун О. І. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : методичний посібник / О. І. Пометун, Н. М. Гупан, В. С. Власов. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРИНТ», 2018. 208 с.
5	Навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники, рекомендовані МОН - URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi-pidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon
6	Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації» (авт. А. Лотоцька, А. Пасічник). Методичний посібник. 2020. - URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomenda
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Історія та суспільствознавчі дисципліни в школі. - URL: https://metod-ist.jimdofree.com/
2	Канал відеороликів Міністерства освіти України. - URL: https://www.youtube.com/c/MONUKRAINE
3	Сайт Шкільне життя. - URL: https://www.schoollife.org.ua/
4	Нова українська школа НУШ. - URL: https://nus.org.ua/
5	Сайт "Освітній проект "На урок"" - URL: https://naurok.com.ua/

12. Бази практики

Базами практики є загальноосвітні навчальні заклади І-ІІІ ступенів, що забезпечать отримання фахових компетентностей та практичних навичок на умовах укладання угод з Сумським державним університетом.

13. Політики

13.1 Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені програмою практики, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та

фальсифікації списування.

Всі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час виконання практики неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету. У разі, якщо керівником практики виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час виконання практики, керівник практики має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового контролю.

13.2 Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу.

Заборонено використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

13.3 Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні здобувачами освіти матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

13.4 Політика щодо відвідування

Відвідування бази практики є обов'язковим. Графік перебування здобувача на базі практики визначає керівник практики від установи.

13.5 Політика щодо дедлайнів та перескладання

До початку практики здобувач отримує від керівника практики програму проходження практики та методичні рекомендації щодо оформлення звіту.

13.6 Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання.

Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня.

За розпорядженням директора/декана створюється комісія з розгляду апеляції. За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватися у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ